

اجتماعیات تاریخی

اون دو قوزنجی عصرده فرانسه ده اجتماعیات

— برنجی دوره —

سہ سمبوره و اوکوست قونٹ

اجتماعیاتک اون دو قوزنجی عصرده کی ترقیاتنده فرانسه نک نه قدر مساعیسی بولوندیغنی تعیین ایتک ، قسم اعظمی اعتباریله بو علمک تاریخی یازمق دیمکدر ؛ زیرا اجتماعیات فرانسه ده و بو عصر طرفنده دو غمش واساس اعتباریله بر فرانسز علمی اوله رق قالمشدر . فی الواقع حیات اقوام حقنده سویله نیلن هر شیئه بونام ویریله جک اولورسه ، اجتماعیات بوکون کندیسنی ارانه ایدن کله دن پک چوق اول موجود کورونور . فی الحقیقه بو نقطه نظره کوره افلاطون ایله ارسطونک سیاسی تشکیلات صور مختلفه سی حقنده کی نظریه لری علم اجتماعک ایلك تجربه لری عد اولونه بیلیر و بو صورتله عد اولوندقلری ده فادر دکلدر . مع مافیه بونلرکده مهم بریکیلک تشکیل ایتدکلری انکار اولونه ماز ؛ زیرا برکون اجتماعیاتی ده میدانہ جیقاران تاریخی تکاملدن معدوددرلر . بونلرده تفکرک عالم اجتماعی به ایلك تطیقنی تشکیل ایدرلر . یالکز ، تفکرک برنوع حادثاته تعلق ایتسی یکی بر علم احداثی انتاج ایتمز ؛ بوندن ماعدا ، معین بر طرزده تعلق ایتسی لازمدر . طبابت ده فیزیولوژی بیلمه دن عصرلر اول موجود ایدی . بونکله برابر ، نه قدر خطالر یامش اولسه ده ، طبابتک بر اثر تفکر اولدیغنه وطبقی انسان فیزیولوژیسی کبی انسانلرک بدننده جریان ایدن حادثه لری تدقیق ایتدیکنه شبه اولونه ماز .

چونکہ اصولی و متأمل اولسہدہ صنعت باشقہ برشیدر علم باشقہ شیدر . علم ، حادثہ لری صرف بیلیمک ایچون و آرادینی معلوماتک تطبیقاتیلہ علاقہ دار اولہدن تدقیق ایدر . صنعت ایسہ بالعکس بومعلوماتک نہیہ یارایہ بیلہ جکنی ، نہ کی قائمہ لی غایہ لردہ استعمال اولونہ جگنی ، نہ کی مضر تاثیر لر اجرا ایتمکدن منع اولونہ لری ایجاب ایدہ جگنی و بو نتیجہ لردن ہر برینک ہانکی طریق ایلہ اللہ ابدیلہ جگنی آرار .

شہسز بو مسئلہ لری حل ایتمک ایچون ، اجرای تاثیر ایدلمک ایستہ نیلن شیلر حقندہ بر فکر ایدینمک ضروری در ؛ برشینک نہیہ یارایہ بیلہ جگنی بیلیمک ایچون بر درجہ یہ قدر او شی طائیمق ایجاب ایدر . بنسآ علیہ حد ذاتندہ بر طاقم نظریہ لری محتوی اولیان صنعت یوقدر . فقط بونظریہ لر صنعتک بلاواسطہ غایہ سنی تشکیل ایتمز ؛ بونلر تطبیقاتجی نظرندہ ، کوزہ تدبکی غایہ یہ واصل اولمق ایچون برواسطہ دن باشقہ برشی دکلدز ، بوغایہ دہ فعلدہ بولونمقدز . اصول دائرہ سندہ یعنی خطا تہلکہ لرینی آزالہ جق صورتدہ تفکر ایدہ بیلیمک ایچون انسانک اوکندہ وقت اولمیدر ؛ فعل ایسہ بالعکس آز چوق مبرمدز ، بکلیہ مز . حیات ضرورتلری حیات موازنہ یی — بوزولدینی زمان — بلامہلت یرینہ کتیرمک و بنسآ علیہ وقت غائب ایتمدن برقرار ویرمکہ اجبار ایدر . دینک اولویورکہ تطبیقاتک استلزام ایتدیکي شیلرہ تابع اولان نظریہ لر نخلہ ایلہ و مختصر بر صورتدہ انشا اولونور . شہسز تفکر دن اویاندینی مرتبہ دہ استفادہ ایدلمک ایستہ نیر و اساساً حد ذاتندہ کندیسندہ بر حصہ ویرلمسنی طاب ایدر . فقط دیگر طرفدن وصولنہ خادم اولسی لازم کلن غایہ یہ قارشی کلمسہ واستہجال کوسترن فعلی الی نہایہ معطل بر اقسنہ مساعدہ دہ اولونہ ماز ؛ و بنسآ علیہ آز چوق حد مناسبہ ایندیریلیر . صاعلام بر اصولک استلزام ایتدیکي تدبیر ایلہ حرکت ایدہ میہ جکندن اسباب ودلائل نقطہ نظرندن آزشی ایلہ اکتفا ایدر . بونلر جدلی صورت تحندہ تیزلنمش سوق طبعیلر ، احتراصلر ، حاضر فکر لردن عبارتدر ؛ بونلر ، برشی آکلامق خصوصندہ کی احتیاجزی تضمین ایتمکدن زیادہ آلداتیرلر .

علم ؛ فکر ہر درلو عملی دوشونجہ لردن تجرد ایدہ رک ، صرف اشیایہ بونلری تصور غایہ سیلہ یا ناشدینی زمان ظہور ایدر . فکر اوزمان یا شامق ضرورتیلہ عجلہ بہ لزوم کورمدیکندن وقتی ایستدیکي کی استعمال ایدر و غیر معقول تلفیلرہ قارشی ہر درلو تدابیر

ممکنه بی اتحاد ایدر . فقط نظریه ایله عملیه نك بوصورته آیرماسی دایما اولدجه ایلروله مش برذهنیت فرض ایدر . زیرا حادثه لری صرف نه اولدقلرینی بيلمك ایچون تدقیق ایتمك ، معین فلان طرزده موجود اولوب دیگر صورتله موجود اولدقلرینی یعنی دائمی برطرز وجودلری ، ضروری مناسبلرک مصدری اولان برماهیتی حائر اولدیغنی بيلمکه قابلدیر ، یعنی قانون مفهومه وصل اولمش بولمق اقتضا ایدر . قانونلر موجود اولدیغنی حس ایتمك علمی دوشونجی مبدانه کترین عاملدر . حالوکه طبیعی قانون مفهومك نه قدر بطائسله تشکل ایتدیکی وطبیعه ك مختلف دائره لرینه نه قدر تدریج ایله توسع ایتدیکی معلومدر . بزدن يك اوزق اولمیان زمانده قانون مفهومی مدنیات عالمده بیله غیرمعین ومبهم برحاله بولونیوردی ؛ حیاته طائد نظریه لره آنجق صوك زمانلرده کیره بيلمشدیر ؛ روحیاتده هنوز يك ناتمام برصورتده موجوددر . اجتماعی حادثه لر عالمه نه قدر بیوك زحمتلره کیردیکی آکلاشیلیر . اجتماعاتك ، علمی تکاملك يك کیج بر زمانده ظهور ایتسنه سببده بودر .

قانون مفهومك اجتماعی عالمه بویکی توسعی غایت خصوصی مقاومتلره معروض قالدی . اول امرده بومفهومك اصل علوم طبیعیده کافی درجهده یرلشمش اولمسی شرطدی . فقط بوشرطده کافی دکلدی . فکر عصرلردن بری عالم مادی ایله عالم بشری دنیلن شی آراسنده اویله بر اوچوروم کورمکه آیشمشدیرکه بونلردن برینك اساسلی مبادیسنك بیله دیگرینه قابل تطبیق اوله بیله چکی قبول ایدیله میوردی . بوندن ، انسانلره جمعیتلری طبیعت خارچنده برافته ، کرک فردی کرک اجتماعی حیات بشر علملرینی اك بوکسك علوم طبیعی آراسنده ممائلی اولیان آیری علملر تلقی ایتمکه عمومی برتمایل حاصل اولدی . چونکه بونلری تام معناسیله علم عدایده میورلر ، مبهم وتسلسل حادثاتی قارائلق برامکانه تابع ، اصولی تحلیللن زیاده ادبی تصویرلری حاوی نظریات ظن ایدیورلردی . بومانعه نك اوکفی آلق ایچون اثنبیت [۱] (ایکیلك dualiste) حقنده کی فکرلری کرباتمك لازم کیوردی . بونك ایچونده یکانه چاره علم بشرک وحدتی ، برلکی حقنده قوتلی برحس حاصل ایتمک وبوفکری ویرمکدی .

صوك عصر نهایتلرنده بوشرائط موجود کی کورونیوردی . اسکی اجتماعی اداره نك

[۱] dualisme ماده وجوه ، روح وبدن ، خیر وشر کی ایبی مبدأ قبول ایدن فلسفه مسلکی .

صار صیلمسی، جمعیتک چکدیکی مصیبتلرہ برعلاج بولمق ایچون فکری ایقناظ ایدرکن معشری ایشلرلہدہ علاقہدار ایدیوردی. دیگر طرفدن علمک وحدتی کشفہ حاجت قلامشدی. چونکہ آنسیقلوپہ دیستلرک تشبہی بووحدتی اعلان ایدیوردی. اوزمان تأسیسی لازم کلن علم حقندہ کی حسلرک الہام ایتدیکی تشبہلرک حصولہ کلکہ باشلادینی کورولدی. بو بوشلانی ائک اول کورن و بونی دولدیرمق ایچون اک شایان دقت مساعیدہ بولنان (مونته سکیو) ایلہ (قوندورسہ) اولمشد. فقط بونلردن ہیچ بری مسئلہی بوتون وسعتیلہ احاطہ ایدہمدی. بونلر، اجتماعی حادثہلردہ برتماقب موجود اولدیغنی پک اعلا حس ایدیورلردی.

فقط بوانتظام وبوانتظامک ماہیتی، بونی کشفہ اک مساعد طرز لر حقندہ صریح برتلقی یوقدی. بناءً علیہ اجتماعی حادثہلر حقندہ ہیچ اولمازسہ مبادیسی واصولی اعتباریلہ تماماً یکی برعلم ابداع ایتمکدن زیادہ ماہرانہ ومبتکر فکرلر اورتنہ قوبدیلر. یازدقلمی تجربہلر پارلاق شخصی اثرلر اولہرق قالدی. فقط علمی برغنغہیہ باشلانغیچ تشکیل ایدہمدی. شہہمز بوکا سبب، زمانک عملی دوشونجہلرینک فکری پک زیادہ تشویش ایتسی وعالملرہ لازم کلن صفوق قانلیلق وسکونتک موجود اولماسی ایدی. محقق اولان برشی وارسہ اودہ اختلال فرطنہ سنک کچدیکی زمان علم اجتماعی مفہومکدہ سانکی سحری برتائیر ایلہ تشکل ایتیش بولونماسیدر.

۱

بو علم حقندہ ابلک اولہرق دستور وضع ایتیش اولمق شرفی (سن سیمون) .
عائددر.

کندیسنہ بوفکری الہام ایدن، علمک قدرت کلیہسی حقندہ کی ایمانی اولمشد. اوروبا جمعیتلرینک مصاب اولدینی خستہلقک، ہرشیدن اول فکری تشکیلاتسزلقدن ایلری کلدیکنی ایلری سورہ رک بوکا نہایت ویرمکی وظیفہ ایدیندی. واسکی دورک استقاد ایتدیکی واختلال کیرک صورت قطعیدہ افلاس ایتدیردیکی فکرلر سیستمی برینہ، یکی اصول ایلہ ہم آہنک یکی برسیستم اقامہ ایتک ایستدی؛ وبوسیستمہ لازم اولان عنصرلر آہجق و ہر درلو حقیقتک منہی اولان علمدن آلنہ بیلہ جکنی بر بداهت عدایتدی.

فقط بویه برایش ایچون اکه فائده لی خدمتده بولنه بیله جک اولان، طبیعت علملری دکلدی. جمعیتله تکرار بروجدان یا یقین ایچون هر شیدن اول جمعیتلری طایبق ایجاب ایدر. حالوکه بوتون علملردن دهالزم اولان بوجعیتلر علمی هنوز موجود دکلدی؛ بنشاء علیه عملی بر منفعت ایجابی بو علمی بلا تأخر تأیس ایتمک لازم کلیوردی. مبدع، سرگذشتجو برمفکره مالک اولان، ایجاد قوه لرله آتش دهاسنی معظم بر اثره حصر ایتمک ایستیان سن سیمون، یکی بر قریستوف قولومب کبی هنوز مجهول بر عالمی کشف وبونی علمه فتح ایتمک فکریله مسخر بولونیوردی.

بویکی علمه یکی بر اسم ویردی، (اجتماعی فیزیولوژی) نامیله توسیم ایتدی. بو علمک موضوعی اجتماعی عضویتلرک، تکامللری انساننده تدقیق در؛ بوصورتله اصل وخصوصی فیزیولوژیدن فرقلیدر. (سن سیمون فیزیولوژی به بونامی ویریور.) خصوصی فیزیولوژی فردی عضویتلری تدقیق ایدر. زیرا سن سیمونه کوره جمعیت «فردی اراده لک کیفیله حرکت ایدن بر طاقم جانی مخلوقاتک بر آرایه طوبلانمه سندن عبارت دکلدر، جمعیت «اعضاسی، کندیلرینه مودوع وظیفه لری آزچوق انتظام ایله اجرا ایتدکلرینه کوره موجودیتی آزچوق قوتلی ویا متزلزل اولان حقیق بر موجوددر». [۱] اجتماعی فیزیولوژی «فردلرک فوقندهدر؛ اوکا کوره فردلر، تدقیق ایتدکی اجتماعی بینه عضولرینی تشکیل ایدر. وبو عضولرک وظیفه لرینی اجتماعی فیزیولوژی تدقیق ایدر. فصلک خصوصی فیزیولوژی فردلرک عضوی وظیفه سنی تدقیق ایدیور [۲].»

فقط انسان جمعیتلری، نوعی کندیلرینه منحصر اوربژینال شاینتلر تشکیل ایتمکله برابر، متباقی طبیعتک تابع اولدینی عینی معینته determinisme تابع اولمقدن ده خالی دکلدر. بوجعیتلرک تکامللرینی، فیزیقی، کیمیوی عالمی اداره ایدن مرکز ثقلت قانونک عینی ضرورتله اداره ایدن بر قانون واردرکه اوده ترقی قانونیدر. بو قانون نظرنده انسانلر آلتلردن عبارتدر. ارضی کونش اطرافنده دور ایتدیرن ابتدائی قوتی کیفیزه کوره ده کیشدیرمک فصل ممکن دکل ایسه، بوقانونک تأثیرندن کندمزی صاقنمق

وفعلنه حاکم اولمقده اوصورتله اقتدارمن داخلنده دکلدر [۱] . « بوقانونی دستور حالنه قویه بیلیمک و بزه امر ایتدیکی مثنی و حرکتی اوکره نهرک بوکا اطاعت ایتمک ... اجتماعی فیزیولوژیکنک بویوک هدفی بوندن عبارتدر . بوکا واصل اولمق ایچون علوم طبییهدہ اولدینی کبی حرکت ایتمک یعنی مشاهده ایتمک لازم کلیور . مادامکہ بوقانون بزم اثرمن دکلدر ، بونی کشف ایچون کندی کندیمیزی استجواب ایتمک کافی کلز ، بوقانونی اظهارایدن حادثهلری استجواب ایتمه لی یز . دیمک کہ اجتماعی فیزیولوژی هرشیدن اول تماماً مثبت بر صفتی حائر اولمیدر . « بوکون دیگر نوعی حادثه لرہ عائد مسئله لر نصل تدقیق ایدیلور - سیاسیات مسئله لری ده عینی اصول ایله وعینی طرزده تدقیق اولنمیدر [۲] . « بوعلمده برمشاهده علمیدر . بشریتک هانکی جهته دوعری تکامل ایتدیکنی اکلامق ایچون ممکن اولدینی قدر کنیش وقایع تاریخیه سلسله لری تشکیل ایتلی در . بویکی علمک اصولی ، ماهیتی اعتباریله تاریخی اوله جقدر . یالکیز تاریخ بوخدمتی کوره بیلیمک ایچون تبدل ایتلی و علمی بر شکل اکتساب ایتلیدر . حالبوکہ بوقطعه نظره کوره تاریخ هنوز طفولیت دوره سندن چیقامشدر . هیچ بر نظریه نیک یکدیگریه ربط ایتدیکی بر حادثات قولکسیونندن عبارت اولان تاریخ ، انسانلره نه اوله جغنی واولمش اولانی استنتاج واسطه سی ویرمیور [۳] . « تاریخ ، تصویری اوله بیلن نقطه نظارک فوقه جیقملی و صورت خصوصیه ده فلان ویا فلان ملتی دکل ، تدریجی و متمادی مثنی و ترقیسی داخلنده بوتون بشریتی نظر تدقیقه آلمیدر .

بودفعه ، اجتماعی حادثه لرک فلان ویا فلان صفحه سنه دائر پارچه پارچه ملاحظه لر قارشیسندہ دکل ، علمی تحریاته تمامیه یکی بر یول آچه جق بر تشبث قارشیسندہ بولنیورز . ابداعنه لزوم کوروان بوعلمک بالآخرده حفظ ایدمچکی اک اساسلی ایکی ممیز صفت بیلہ : مثبتک و خصوصیلک صفتلری ده صریح بر صورتده تأیید ایدلمش بولونیوردی . عالم اجتماعی ، کندینه خاص چهره سنی محافظه ایتمکله برابر ، دیگر عالمره ربط ایدلمشدی .

Organisation, t. IV, p. 419 [۱]

Science de l'homme, t. XI, p. 187 [۲]

[۳] کذا

یالکز، سن سیمون بوکنیش پروگرامی اجرایه تثبیت ایتمکدن زیاده اورتیه قویدی. سن سیمونک اثرنده، بوتون اجتماعی سیستمه کمر طاشی عد ایتدیکی بوتون قانوتی کشف ایچون اصولی برتشیث کورولمور. بومسئله حقنده اورتیه قویدینی مطالعه لر هر طرفه داغیقدر؛ بونلر، سربع، پک ناتمام صورتده یکدیگرینه ربط ایدلمش، منتظم هیچ بر دلیله باغلامه مش حدسلردن عبارتدر. سن سیمونک طاسارلادینی بویوک پروژه آنجق اوکوست قونت سایه سنده بر حقیقت اولمغه باشلامشدر.

برجهتدن دنیله بیلیرکه اوکوست قونت اجتماعیاتنک بوتون اساس فکرلری ذاتاً سن سیمونده واردی. فقط قونت بوفکرلرک بتون بر علمه نعل تمل تشکیل ایدم بیله جکی کورمکله اکتفا ایتدی، بو علمی وجیده کتیرمک ایسته دی. بو علمک اصولی تعریف و چرچیوه لرینی تشکیل ایتدی. بو علم اوزمانه قدر ایچنده آیری قسملری هنوز کوروله میان غایت مهم برحالده ایکن قونت بوکا مفید تقسیمات صوقدی؛ بوتقسیمات قسماً قونندن صوکرده قالدی. اوزماندن اعتباراً ایکی بیوک شعبه تأسس ایتمش بولوندی. بونلر یکدیگرینه صیقی بر صورتده مربوط اولمغه برابر، آیری آیری تدقیق ایدلمک محاجدر: بوشعبه لرده موازنت statique و حرکت dynamique در. موازنت اجتماعیه تک موضوعی، تکاملنک معین بر دوررسنده نظر دفته آلتان عینی و بیکانه بر محیط اجتماعینک مختلف عنصرلری آراسنده کی رابطه نسبتلریدر؛ حرکت قانونی، بشریتی تشکیل ایدن انسان جمعیتلرینک ته قی نك زمان داخلنده هانکی قانونه کوره تکامل ایتدیکنی آرار. قونت علمک بویلائی یالکز چیزمکله اکتفا ایتدی. بومعظم ایزی بتمامها صرف کندی قوتلرله اجرا ایتک کبی برتشببده بولوندی. موازنت اجتماعیه اوزرینه آنجق برطاقم مسئله لر کوستردی، بونلرک حاللرینی قابا طاسلاق ارايه ایتدی؛ حرکت (دینامیک) اوزرینه تکمیل کندی فکرینه کوره قطعی بر اثر براقدی: فلسفه اجتماعیه درسلمرینک صوک ایکی جلدی بوبیخته حصر ایدلمشدر.

بومسئله کدن بوکون نه قالمشدر؟ شبهه سز، حال حاضرده کی علمک تماماً محافظه ایدم بیله جکی پک آز نظریه لره تصادف اولتور. بلکه ده پک آز طانمش اولان موازنت اجتماعیه فصلنده الک تلقینی فکرلره تصادف اولونیور. فقط بتون مسئله حاکم اولان مشهور (حالات ثلثه) trois etats قانونه کلنجه، حال حاضرده هیچ قابل مدافعه

دکدر . اساساً قوت ، بوقدر واسع بر مسئلہ فی تدقیق ایتھکہ کافی معلوماتی حازد کلدی .
 فضلہ اولہرق ، بومسئلہ فی وضع ایچون قوللاندینی تعبیرلر ، بونی غیر قابل حل بر حالہ
 قویمشدی . فی الحقیقہ قوت جمعیتلرک دکل ، عمومیت اوزرہ جمعیت بشریہ نک تکاملنی
 اداره ایدن قانونی آراق ایستیوردی . بشریت صانکہ متحقق برکل تشکیل ایدیورمش ،
 ونوع بشر ، ہیئت عمومیه سیلہ خط مستقیم اوزرہ بر مشی ایلہ دائماً عینی جہتہ دوغری
 تکامل ایدن یکانہ عینی بر جمعیت ایش کی محاکمہ ایدیور . فقط حقیقت حالہ بشریت دنیلن
 شی عقلت یاراندینی بر موجود ، جمعیات بشریہ نک ہیئت عمومیه سنی ارانہ ایدن نوعی بر
 تعبیردر . علم اجتماعی نک مشغول اولہ بیلہ جکی واولسی لازم کلن حقیقی تاریخی شائیتلر ،
 عشرتلر ، دولتلر و حکومتلردر . دوغان ، اولن ، ترقی و تدنی ایدن بو مختلف معشری
 فردیتلردر ونوع بشرک تکاملی بو خصوصی تکامللرک مغلق برسیستمی در . حال بوکہ
 بتون بو خصوصی تکامللرک ہبسی عینی استقامتدہ وقوع بولمادیفی کی عینی بر خط
 مستقیمک پارچہ لری کی تمامیلہ یکدیگریہ ربط ایدیہ مزلر . بشریت عینی زماندہ مختلف
 یوللر طوتمشدر . وبناء علیہ ، بشریتک دائماً ہر یردہ یکانہ عینی بر ہدف تعقیب ایتدیکنی
 برمبدأ اولہرق قبول ایدن برمسئلہ فلسفی صورت قطعیدہ یا کلش بر اساس اوزرینہ
 استناد ایدیور دیمکدر .

فقط قوتک اصلی اولدینی مثبت نتیجہ لرک نادراً محافظہ اولونہ بیلہ جک بردر جہدہ
 اولسی ، اثرینک بویوکلنہ حلل کتیرمز . جمعیتلر علم مثبتی تأسیس ایچون ایلک اول دواملی
 واصلی بر جہد صرف ایتش اولان قوتدر . شہسز سن سیمون ، بو علمک ممکن
 اولدینی وعرض ایدہ جکی اوصاف میزہ دن بعضلرینی صریح بر صورتدہ فرق ایتشدی .
 فقط بر علمک ممکن اولدینی سویلہ مک باشقہ برشی ، او علمی احداثہ چالیشمق باشقہ بر
 شی در . یکی بر علمک احداثہ مانع اولان مقاومتری قیرمق ایچون یکانہ چارہ بو علمک
 تأسیسنہ قطعی بر مرام ایلہ چالیشمقدر . بو علم بر کرہ ، نہ قدر ناتمام اولورسہ اولسون ،
 ضروری اولدقدن صکرہ یا شامقہ باشلامش دیمکدر ؛ و بو ، واقعہ ایلہ اثبات ، بوتون
 جدلی محاکمہ لردن فضلہ قوہ حیاتیہ سی لہندہ در . و اساساً یاپیلہ جق مشکل ایش بوندہ در ؛
 زیرا حقیقہ یارادیچی فعل ، ذکائی اکلندیرن بر قاج کوزل فکری اورنایہ قویمق دکل ،
 بوفکری ہم منطقاً قابل تمثیل و ہم باشقہ سی ایچون قابل تفتیش بر حالہ قویہ جق صورتدہ

اشیا ایله تماسده بولوندیرمه رق ؛ انتظامه ربط وابتدائی دلیلاره استناد ایتدیرمه رك مشر قیلمق ایچون الله ایتمکدر . اوکوست قونتك علم اجتماعی ایچون یابدینی شی ایشته بودر ؛ اونك سایه سنده دركه بو علم ، حیات علمیه نك بر عاملی حکمنه کیرمشددر . بوندن دولایی قوتی بو علمك باباسی عد ایتمك ویکي دوغان بو علمه ویردیکی اجتماعیات (صوسیولوژی) نامنك کندیسنه عائد بولونمسی پك محقدر . شونی ده علاوه ایدیکز که ، بوتون نظریاتك ایچنده ، بر جوق خطالر آراسنده اجتماعی شائیتك نه اولدیغنه ، بونك اصل ییمز اوصافه ، بونی تدقیق ایچون هانکی حالت فکریه یی حائر اولمق ایجاب ایده جکنه دائر پك قوتلی برحس کورولور ؛ بوندن دولاییدر که فکر مزجه فلسفه مثبت در سمری نك صوك اوج جلدینك مطالعه سی اجتماعیات تبعاتنه اك ایی برمدخلدر . شبه سز اوکوست قوتی ایی آ کلامق ایچون سن سیمونه قدر چیقمق لازمدر ؛ فقط اوکوست قونت ، استادینه نه قدر بورجلی اولورسه اولسون ، بزجه اصل استاد کندیسی در .

۲

بویله بر اترك دوام ایتمه سی شایان دقت بر حادنه در . سن سیمون ایله باشلیان حرکت ، موقتاً اولسون ، اوکوست قونت و فلسفه مثبت در سمری ایله نهایت بولویور . نه بالذات اوکوست قونت ، نه تلیدلری بو اثره بویوک برشی علاوه ایده میورلر . بونلرده ، عملی سیاسی اندیشه لر ، علمی مشغله لر ضررینه اوله رق حاکم اولویور و اساساً استادك وفاتندن اعتباراً هر درلو فکری حرکت توقفه اوغرایور . بوسورتله اجتماعیات هنوز دوغار دوغماز افق علمی دن نهان اولویور و بوکسوف لا اقل اوتوز سنه دوام ایدیور .

بو زمانك قسم اعظمی ایکنجی ایمپراطور لفه تصادف ایتدیکندن علمك ترقیاتنه ایمپراطورك استبدادی مانع اولمشدر ظن اولنه بیلیر . فقط صرف اداره یه متعلق تدابیرك ، عالمك فکری اوزرینه نصل اجرای تأثیر ایده بیله جکی آکلاشلیور ! اساساً اصل اجتماعیات فعالیتك انحطاطه اوغرامه سی ایمپراطور لقدن اولدر ؛ چونکه فلسفه مثبت در سمری نك صوك جلدی ۱۸۴۲ سنه سی چیقمشدر . حقیقت حاله برتدنی اولان بوتوقفك منشائی باشقه شیده اراملیدر . اجتماعیاتك دوغمه سنه سبب اولان واجتماعیاتك باشامسنی تأمین ایدن درین سبیلرک قوتلرینی ضایع ایتدکیرینی قبول ایتمك لازم کلیور .

(رہستوراسیون) ك ايلك سنه لرنده ، عقلیونده حقیقی بروجده و غلیان حصوله ككشدی ؛ مملكتك اخلاقی تشکیلاتی احیا وسائلی صرف عقلدن یعنی علمدن بکله نیوردی . سن سیمون ، فوریه ، اوکوست قونت مسلکری و اجتماعیات بوفکری غلیاندن دوغمشدر . فقط تموز مونارشی سی ابتدالرنده بوتون بوغلیان سکونت بولمغه باشلیور . بالخاصه اجتماعی مسئله لره تعلق ایدن تفکر ذوقی صانکه کیت کیده زائل اولمغه باشلار . برنوع ذهنی او بوشوقلق حصوله ککبر و بو او بوشوقلغی ۱۸۴۸ حادثه لری موقت بر زمان ایچون ازاله ایدر . ظنمزه کوره ۱۸۴۸ اختلالی ، عصرک ایلک قسمی تزیین ایدن بو بوک حرکت فکریه نك ، بالضروره ضعیف برعکس صداسندن عبارتدر . بوندن دولایی بو اختلالک بو قدر چابوق بو قدر قولایلقله اوکی آلمشدر .

مع مافیه بو اوزون سکونت دورنده ، اجتماعیاته برجهتدن خدمت ایتش نظریله باقیله بیله جک یالکز بر اثر ظهور ایتشدر : بوده قورنو Cournot نك اثری در . قورنو Essai sur le fondement de nos connaissances نام اثرنده اصول تاریخی دن بحث ایدر و بو خصوصده سویله دیکی شیلر اجتماعیاته قابل تطبیق در ؛ دیگر طرفدن ، Enchaînement des idées fondamentales نامنده کی کتابک بوتون ایکنجی جلدی محیط اجتماعی نك تدقیقنه حصر اولونمشدر . فقط قورنونك استهداف ابتدیی غایه یکی بر علم احداثی و یا یکی بر علمک ترقیسی دکلدی . او یالکز موجود علملرک کن دیسنه ویردیکی معلوماتی بر آرایه طویلایق ، تنسیق ایتک ایستبوردی . بر فلسفه تاریخ عنصرلری تاریخدن ، لسانیاتدن ، اقتصاددن آلیور بو علملری ، بونلری احاطه و وحدته ارجاع صورتیله تحویل و اولنره حاکم اوله جتی یکی بر علم تأسیسی دوشونمبوردی . طبیعی بوفلسفی ملاحظه لر اجتماعیات عنعنه سی تکرار باغلامغه کافی کله مزیدی . اساساً بوجهتدن هر کک مراقی او قدر آز ایدی که ، بو اثرلر ، نظر دقتی بیله جلب ایتمه دی و اجرا ایده بیله جککری و ایتمه لری لازم کلن تأثیری ده اجرا ایده مدیلر .

أمیل دورقایم

مترجمی : نجم الدین صادق

(مابعدی وار)